

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף שפות
הפיקוח על הוראת הידיש

ירושלים, כ"ח בסיוון תשפ"ב
27 יוני 2022

לכבוד: מנהלי בתי הספר, מדריכים,רכזי מקצוע ומורים של תחום הדעת יידיש

שלום רב,

חוזר מפמ"ר יידיש לשנה"ל תשפ"ג

הנושאים בחוזר:

- דברי פתיחה של המפמ"ר
- חידושים במזכירות הפדגוגית
- חידושים במקצוע
- מידע על בחינות הברות
- פיתוח מקצועי
- הצעות פדגוגיות לצמצום פערים
- ימי עיון או אירועים צפויים

בברכת שנה טובה

ליאורה אללי (מדריכה ארצית מרכזת הוראת יידיש)

העתק:

ד"ר מירי שליסל, יו"ר המזכירות הפדגוגית
מר יובל אולבסטון סגן יו"ר המזכירות הפדגוגית ומנהל אגף א' לפיתוח פדגוגי
ד"ר ציונה לווי, מנהלת אגף א' שפות
גב' דסי בארי, מנהלת אגף א' לחינוך על יסודי
מר דויד גל, מנהל אגף בכיר בחינות

דברי פתיחה של המפמ"ר

שלום רב,

לפניכם חוזר מפמ"ר תשפ"ג המפרט ומאחד את כלל ההנחיות הקיימות לשנת לימודים זו ואת העדכונים. כל המידע הרשמי מועבר ע"י הפיקוח על הוראת היידיש באמצעות חוזרי מפמ"ר ומפורסם גם באתר הרשמי של הפיקוח, ורק הם המחייבים והעדכניים. באחריות המורה לעקוב אחר העדכונים באתר. לימוד השפה היידיש נלמד בגישה התקשורתית וחוויתית, ונושאי הלימוד כוללים את כל מיומנויות השפה: קריאה, כתיבה, האזנה ודיבור, עם דגש על השפה הדבורה והזנת הנשמע. ובמקביל מושגים בסיסיים במסורת ובתרבות יידיש. אנחנו פותחים שנה עם חדשנות בלמידה ההיברידית: חיבור של למידה פנים אל פנים יחד עם למידה מרחוק. אנחנו מעמיקים את הרחבת אוצר המילים. לימוד השפה בראי אקטואליה המשלב גם תכנים תרבותיים והיסטוריים.

אני מאחלת לכולכם ברכה והצלחה בעבודתכם בהערכה רבה.

דבורה קאָסמאַן
מדריכה מרכזת ארצית יידיש

חידושים במקצוע

- דגש מרכזי יינתן ללימוד אוצר מילים מתוך הקשר
- פיתוח מיומנות הבנת הנשמע
- לימוד מקוון
- (לימוד אינטרדיסציפלינרי עם מגמת ספרות והיסטוריה)

חידושים במזכירות הפדגוגית

תכנית גפ"ן
הכוורת על יסודי

- תכנית גפ"ן

מערכת החינוך הישראלית מטמיעה בשנת הלימודים תשפ"ג את תכנית הגפ"ן – גמישות ניהולית פדגוגית. בית הספר, מקבל מעתה משאבים בסלים שונים לטובת העשייה החינוכית – לימודית בבית ספרו, ויכול להתאים את הדגשים, הצטיידות בית ספרית ואת התכניות אותם יפעיל, לאוכלוסיית התלמידים והמורים ולקהילה בהם הם פועלים.

.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף שפות
הפיקוח על הוראת היידיש

אחד השינויים המרכזיים עבורנו הוא שינוי מתווה ההדרכה אליו היינו רגילים. ימי ההדרכה כפי שהתקיימו עד תשפ"ב, עוברים למתווה אחר, במסגרתו מנהל בית הספר רוכש את שעות ההדרכה המתאימה לבית ספרו בהתאם לשיקול דעתו והתעדוף שלו. שינוי משמעותי נוסף הוא העברתם של הקולות הקוראים מן המטה אל בחירת בתי הספר והרשויות מתוך תקציבם.

מדובר במהלך רחב מאד היוצא לדרך ומלווה באופן טבעי בהרבה מורכבויות, חששות וצורך בתקון והתאמה תוך כדי תנועה. אנו נסייע בתהליכי ההוראה הלמידה והערכה אותם אתם מפעילים, תוך התאמה למסגרות החדשות. הפיתוח המקצועי וקהילות המורים ימשיכו לתת מענה פדגוגי למורים ולתמוך בהם. ביחד נבין את האתגרים וננסה למצוא להם פתרונות לשנה הקרובה בפרט, ולשנים הבאות בכלל.

• "הכוורת על יסודי"

לקראת השקת הרפורמה להתחדשות הלמידה במקצועות המח"ר, הוקמה עבור מורי העל יסודי חט"ב והתיכונים, פלטפורמת למידה לפיתוח מקצועי, מקוונת חדשנית, במנות קטנות ובהתאמה אישית.

בכוורת יחידות א-סינכרוניות מקוונות, מושקעות וידידותיות, של 3 שעות למידה עצמית בבית בכל זמן ומכל מקום, והמורה יכול לבחור לעצמו את התכנים שהוא חושב שיסייעו לו באופן מקצועי, תוך צבירת גמול.

הפלטפורמה פתוחה עבור כלל עובדי ההוראה כבר עכשיו, ובהדרגה עולים בה יותר ויותר תכנים העוסקים בהענקת כלים למורים לעקרונות פדגוגיים, תפיסות חינוכיות ומיומנויות כמו: לומד עצמאי, למידה בינתחומית ורב תחומית, חשיבה וחקר, רעיונות גדולים, SEL בתחומי הדעת, מיומנויות כתיבה, המורה כמנחה, מיומנויות 2030 ועוד.

למורי המח"ר, לצד כלים בנושאים כלליים, יעלו יחידות קטנות של 3 שעות דיסיפלינריות שיכולות להעשיר את המורים ולסייע באתגרים, בהשראה ובעוד.

בנוסף במשושה המכונה "כאן מתחילים" יחידות מקוונות ללמידה עצמית המסבירות והמבהירות את הרפורמה בצורה מאירת עיניים ומדוייקת.

ניתן ללמוד באמצעות הכוורת באחד מ4 ערוצים.

א. **הערוץ הגמיש** -המורה בוחר יחידות לפי צרכיו, רצונו ורצונותיו, בליווי מנטור המסייע למורה בדרכו, ומהווה כתובת אנושית לתמיכה, ועידוד. מסלול זה כבר פתוח ללמידה החל מתחילת יולי!

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף שפות
הפיקוח על הוראת היידיש

ב. **הערוץ המשולב** - מסלול המשלב בין יחידות ותכנים הנלמדים במסגרות אחרות (השתלמויות בית ספריות | פסגות | מפמרים | אחר) ויחידות מתאימות בכוורת, או יחידות לבחירת המורה בכוורת. ניתן יהיה לשלב יחידות כוורת בהשתלמויות בית ספריות. המסלולים המשולבים יתחילו לפעול בשנת הלימודים הבאה.

ג. **הערוץ הממוקד** - השתלמויות מקוונות מונחות של 30 שעות, לפי נושא/מסלול או תוכן מוגדר. מידע בנושא הערוצים הממוקדים בתחום הדעת ניתן לקבל מהמפמ"ר וצוות המדריכים.

ד. **למידה עצמית, ללא גמול** - פתוחה תמיד לכל מורה, 365 ימים בשנה 24/7.

מוזמנים להיכנס ולהתרשם מהפלטפורמה והעושר שמתחיל להיווצר ועוד ילך ויגדל, וחוויות למידה חדשנית ומהנה.

לסרטון הסבר [לחצו כאן](#)
להתרשמות מהסביבה [לחצו כאן](#)
להרשמה למסלול הגמיש בסמסטר קיץ [לחצו כאן](#)

מידע על בחינות הבגרות

מבנה מבחן הבגרות ביידיש

א. בחינת בגרות חיצונית בעל פה (60%) - ברמת 5 יח"ל - סמל שאלון 574-385 המועמדים נבחנים בארבע המיומנויות:

1. הבנת הנקרא / הבנת הנקרא-נצפה
2. הבנת הנשמע .
3. הבעה בעל פה
4. הבעה בכתב

א. בחינת בגרות חיצונית בעל פה (60%) - ברמת 5 יח"ל - סמל שאלון 574-385 משך הבחינה – 45 דקות - כולל זמן הכנה

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף שפות
הפיקוח על הוראת היידיש

חלק א' – הבנת הנקרא / הבנת הנקרא-נצפה

30 דקות- כולל זמן הכנה

חלק א' מהווה 50% מהציון הכולל*

1. הקראה בקול רם של טקסט כתוב באוצר מילים בנושאים שנלמדו ספרות, עיתונות, הומור יהודי, סיפורים חסידיים, מנהגים, ועוד. אורך הטקסט 150-200 מילים ברמת חמש יח"ל.

* קטע הטקסט הוא בלתי מוכר. (Unseen).

* משך המשימה: 5 דקות

* הטקסט יכול לכלול עד עשר מילים לא מוכרות – שלהן יינתן פירוש.

* יובנו 4-8 טקסטים שונים מהם יבחר הבוחן טקסט אחד לכל נבחן.

* סה"כ ניקוד על חלק זה 20% - דגש בהערכה על זיהוי של אוצר המילים, הבנתם והקראה נכונה שלהם.

2. חמש שאלות על הטקסט. משך המשימה: 5 דקות, 20%- בודק הבנת הנשמע, הבנת הנקרא טקסט, הבנת הנקרא-נצפה, תוכן ושטף דיבור.

3. מענה על שאלות בהקשר לטקסט

משך משימה זו: 5 דקות

חלק זה יכול לכלול תמונות ואביזרי עזר

10% - בהערכה יש להתייחס להבנת הנשמע, לשטף הדיבור, לשימוש באוצר מילים מתאים ונכון, ולתוכן.

חלק ב': הצגת פרויקט + הצגה עצמית 15 דקות

* חלק ב' מהווה 50% מהציון הכולל
משך המשימה: 15 דקות

הצגת הפרויקט

משך המשימה: 7-10 דקות

* עבודה שהוכנה לאורך תהליך הלמידה: (עבודה על נושאים מגוונים, כגון: הסביבה בה אני חי, השטעטל, הסיפור החסידי, שירים, תיאטרון וקולנוע ביידיש, מנהגים ומסורות, דמויות מרכזיות בתרבות יידיש, ועוד...)

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף שפות
הפיקוח על הוראת הידיש

- * תנאי קודם לחלק זה: דו"ח פרויקט חתום על ידי המורה המתעד את התקדמות התלמיד במהלך תהליך הלימודים בכיתה י"א ו-י"ב.
- * 15% פרזנטציה של הפרויקט; 10% על הפרויקט עצמו (הערכה על פי שיימסר מהפיקוח למורה).
*מחווון

הצגה עצמית

משך* המשימה: 5-7 דקות

* דו-שיח חופשי

* 25% - דגש על שטף דיבור, שימוש באוצר מילים, הגייה, מבנה משפט ועוד.

מטרות הבחינה ותיאורים קצרים

התלמידים נבחנים בידע ותוכן ברמה של 5 יח"ל שרכשו בבית הספר באופן ספירלי רב-שנתי. המועמדים נבחנים בשלושת המיומנויות הבאות בהתאם לרמה:

1. הבנת הנקרא/הבנת הנקרא-נצפה
2. הבנת הנשמע
3. הבעה בעל פה.
4. נושאים וטקסטים של כל חלקי הבחינה לקוחים ממגוון רחב מתחומי עניין וניסיון של תלמידים ובני נוער.

הבנת הנקרא/ הבנת הנקרא-נצפה

מטרה	תוכן/טקסטים	סוגי משימה	משך ההבחנות
------	-------------	------------	-------------

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אגף שפות
 הפיקוח על הוראת היידיש

משך ההבחנות: 15 דקות בתוספת 15 דקות זמן הכנה	הקראת טקסט	טקסט (ספרותי, עיתונות, תירות, תרבות היידיש, קולינריה, ועוד). אורך הטקסט: 300-400 מילים ברמת חמש יח"ל.	הבנה וזיהוי הקשרים כלליים הבנה כללית /סלקטיבית /מפורטת משך המשימה: דקות ציון: 20%	חלק 1
	תשובות נכון/לא נכון תשובות מלאות	שאלות על הטקסט.	הבנה סלקטיבית /מפורטת הבנת הנשמע, הבנת הנקרא (טקסט), הבנת הנקרא-נצפה, תוכן ושטף דיבור. משך המשימה: 5 דקות ציון: 20%	חלק 2
	חלק זה יכול לכלול תמונות ואביזרי עזר	מענה על שאלות בהקשר לטקסט	הבנה סלקטיבית /מפורטת יש להתייחס להבנת הנשמע, לשטף הדיבור ,לשימוש באוצר מילים מתאים ונכון, ולתוכן . משך משימה זו: 5 דקות ציון: 10 %	חלק 3

הצגת פרויקט + הצגה עצמית

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אגף שפות
 הפיקוח על הוראת הידיש

משך ההבחנות	סוגי משימה	מפרט	מטרה	
משך ההבחנות: 15 דקות	שיחה מנותבת	נושא נבחר	מונולוג או דיאלוג קצר וקוהרנטי	חלק 1
		שאלות הקשורות לנושא המצגת	יכולת שיחה /מתן מידע על נושא מוכר	
		שאלות מקטלוג נושאים שנקבעו מראש	יכולת שיחה /מצבים יומיומיים כלליים	חלק 2

ביצוע חלקי המבחן

הבחינה נערכת כבחינה פרטנית או בזוגות

- הבנת הנקרא / הבנת הנקרא-נצפה
- העבודה תתחיל מיד לאחר חלוקת המבחנים.
- בעת הבחינה אין לתת הערות נוספות.
- זמן הכנה: 15 דקות.

הצגת פרויקט + הצגה עצמית

- לא נדרש זמן הכנה.
- על התלמיד להביא לחומרים מוכנים למצגת בנושא שנבחר עם המורה המלמד/ת, לרבות הערות, כרטיסיות עם מילות מפתח וכו'.

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אגף שפות
 הפיקוח על הוראת היידיש

תהליך בחינת המיומנות:			
	קבלת פנים ומתן הסבר על הבחינה		תחילת הבחינה
15 דקות בתוספת 15 דקות זמן הכנה	הקראה בקול רם, שטף בדיבור והגייה נכונה שאלות ומתן תשובות	מונולוג דו שיח	חלק 1: הבנת הנקרא/ הבנת הנקרא-נצפה
01-7 דקות	התלמיד יציג היבטים של הפרויקט כולו. התלמיד יציג את התוצר הסופי שהכין בנושא המיוחד שבחבר בהקשר לפרויקט. יש לערוך דיון על הנושא המיוחד והפרויקט באופן כללי	מונולוג דו שיח	חלק 2 א: הצגת פרויקט
דקות 5-7	התלמיד יציג את עצמו שאלות מעמיקות ודיון בנושא.	מונולוג	חלק 2 ב: הצגה עצמית

* יש אפשרות להשתמש במילון בזמן הכנה

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אגף שפות
 הפיקוח על הוראת היידיש

מחון חלק א' – הבנת הנקרא / הבנת הנקרא-נצפה 50 %

רמת ידע 1-0 30 נקודות	רמת ידע 2 31-44 נקודות	רמת ידע 3 45-50 נקודות	קריטריונים	
בעיקר המשפטים והביטויים אינם מחוברים.	ישנם משפטים פשוטים שהתוכן נקרא במחובר. קטעים רבים לא נקראים בשטף.	הטקסט נקרא באופן רציף. קטעים מסוימים נקראים לא בשטף.	רושם כללי והקראה נכונה 20%	
הרעיונות והמחשבות מובאים באופן שגוי או כלל לא	הרעיונות והמחשבות מובאים באופן מצומצם מאוד ומיוצגים באופן חלקי ולא ממש מובן.	הנושא מובן חלקית והצגת הרעיונות והמחשבות מובאים באופן מצומצם, אבל בעיקרון באופן מובן	חמש שאלות על הטקסט יכולות של הבנת הנושא והצגתו 20%	תוכן
המידע לא קשור לטקסט.	המידע ברור אך לא מנומק ולא כל כך קשור לטקסט.	המידע מובא בצורה מנומקת מצומצמת בהקשר לטקסט.	מענה על שאלות בהקשר לטקסט - מידע בהקשר לטקסט 10%	

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אגף שפות
 הפיקוח על הוראת היידיש

מחווון חלק ב - הצגת פרויקט + הצגה עצמית – 50%

רמת ידע 1 20-32 נקודות	רמת ידע 2 33-44 נקודות	רמת ידע 3 45-50 נקודות	קריטריונים	
אוצר המילים בסיסי. יכול לבטא את עצמו במספר ביטויים מוגבל ממצבים יומיומיים הקונקרטיים.	אוצר המילים מספיק להביע עצמו במצבים קונקרטיים וצפויים. התלמיד מסתמך על ביטויים ששינן.	אוצר המילים מספיק להביע דעה בנושאים מוכרים. לעיתים ישנם חסרים באוצר מילים מתאים.	אוצר מילים 10%	אמצעים לשוניים
התלמיד יכול להציג היבטים אחדים על הנושא. התלמיד מצליח להשלים כמה היבטים על ידי שימוש בתיאורים ודוגמאות במהלך השיחה	התלמיד יכול להציג כמה היבטים על הנושא. התלמיד יכול להוסיף תיאורים והסברים נוספים על הנושא במהלך שיחה	התלמיד יכול להציג את הנושא באופן מובן התלמיד מציג בשיחה שהוא הבין את מהות העניין.	תוכן 10%	
המצגת אינה מתייחסת לחומר ויזואלי.	הפרזנטציה מתייחסת לפעמים לחומר ויזואלי.	הפרזנטציה מתייחסת בנקודות רבות לחומר החזותי, אך השילוב לא מצליח באופן עקבי.	הצגה 20%	תוכן והצגת המשימה

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אגף שפות
 הפיקוח על הוראת היידיש

החומר אינו תורם להמחשת הנושא.	חומרי העבודה מוגבלים ברצף אך קשורים לנושא.	חומרי העבודה ממחישים את הנושא בהיקף סביר.		
התלמיד משתמש רק בכמה מבנים פשוטים בצורה נכונה, עושה טעויות רבות אשר משפיעות לרעה על התקשורת.	התלמיד משתמש נכון בדרך כלל בכמה מבנים פשוטים. ייתכנו טעויות בסיסיות שיטתיות. התקשורת עשויה להיות מושפעת מהטעויות.	התלמיד מראה רמה טובה של שליטה במבנים דקדוקיים. הטעויות לא מפריעות לתקשורת.	דקדוק ותחביר 10%	תקינות- יכולות של שימוש נכון ומדויק בשפה

ב. הערכה בית ספרית (40%) – סמל שאלון 283-574

המלצות למורים ולהנהלת בתי הספר

- * התלמידים ילמדו את השפות בגישה התקשורתית. הגישה התקשורתית שמה דגש בראש ובראשונה על תקשורת והעברת מסרים. לפי גישה זו, מבנה השפה אינו הנושא העיקרי של השיעור, אלא נלמד לצרכים תקשורתיים.
- * במהלך הלימוד יפותחו ארבע מיומנויות השפה: הבנת הנשמע, הבעה בעל פה, הבנת הנקרא, הבנת הנקרא-נצפה, והבעה בכתב, אך הדגש יושם על דיבור, האזנה וקריאה, וזאת כדי לשפר את היכולות התקשורתיות בשפה.
- * נושאי הלימוד יתבססו על התכנים שנלמדו בכיתה על פי ההנחיות המפורטות בתכנית הלימודים.
- * הכלים המומלצים להערכת תהליך למידת תחום התוכן, הכולל שפה, ספרות, תרבות וכלכלה: (ניתן להשתמש גם בכלים מתוקשבים):

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף שפות
הפיקוח על הוראת היידיש

- * מבחן מסכם בסוף כיתה י"א
- * הכתבות, בחנים ומבחנים
- * מטלות ביצוע/משימות אותנטיות ורלוונטיות
- * תלקיט (פורטפוליו) כתוב או דיגיטלי
- * עבודת חקר/מיזם/פרויקט
- * הנחיות לגבי כל אחד מהכלים ראו נספח

ג. בחינה לתלמידים בודדים, תלמידי משנה ותלמידים אקסטרניים – מספר שאלון: 3 יח"ל – 60% - 382-574
2 יח"ל – 40% - 282-574
הנחיות ישלחו בהמשך במסמך נפרד

פיתוח מקצועי

• מערכת מצפן

לאחר שילובם של המורים בהוראת תחום הדעת, יש חשיבות רבה להשתתפותם בקביעות בתהליכי פיתוח מקצועי בספרדית כדי להתעדכן בהדגשים ובחידושים של הוראת ולמידת המקצוע בכלל העולם ובישראל בפרט. במהלך כל שנת לימודים מתקיימות מגוון השתלמויות ארציות, ובהן השתלמויות מקוונות למורים בתחילת דרכם ולמורים ותיקים, השתלמויות להטמעת אמצעים דיגיטליים בהוראה בבתי הספר ועוד. השנה נשים דגש על דיבור בפני קהל וכלים להוראת ספרדית.

בשנת הלימודים תשפ"ג, תיפתח מערכת מצפן, מערכת חדשה לניהול הפיתוח המקצועי. המערכת מחוברת למערכות ניהול ידע של המשרד ותאפשר תכנון וניהול תהליכי הפיתוח המקצועי מבוססי נתונים ומותאמים לצרכי בית הספר כארגון ועובד ההוראה כפרט.

ההרשמה של כל מורה לתהליכי הפיתוח המקצועי תהיה דרך פורטל עובדי הוראה במרחב פיתוח מקצועי והדרכה. עובד ההוראה ייכנס באמצעות ההזדהות אחידה, ויוצע לו מגוון אפשרויות הלמידה המותאמות לצרכיו, בהתאם למקצוע ההוראה, התפקיד והשיוך המוסדי.

פירוט ההשתלמויות ועדכון הפרטים מתפרסמים באתר המקצוע.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף שפות
הפיקוח על הוראת הידיש

הצעות פדגוגיות לצמצום פערים

1. עבודה פרטנית
2. עבודה בקבוצות ובזוגות
3. תוכניות ופרויקטים דיפרנציאליים
4. פעילויות מגוונות המעודדות יותר השתתפות
5. הנגשת מאגר ייחודי ללימוד מקוון
6. משימות חלופיות – מאגר של תרגילי השלמה

ימי עיון או אירועים צפויים

במהלך השנה צפויים להתקיים אירועים שונים - מידע נוסף יפורסם בהמשך